

„БАНЗАРОВАЙ ЛАГВАН“

(Чимит Цыдендамбаевой повесть тухай)

☆☆

☆☆

велосипедээр ябаха гэгэн гайхалтай. Мун Шагдар зун болотор ер...

Ийм дээрээ Шагдарай образ болбол манай залуушуудыг коммунистическээр хүмүүжүүлжэ шадахагүи байна.

Манай залуушуул, манай советскэ хурагшад болбол үнэншэ, эридскэ байхаар хүмүүжүүлэгдэхэ ёһотой. Тээд нима шанар номой героидо үгы.

Шагдарай хайн нүхэдтэе нажа хандадагыг, нүхэрэй уялгыг ямар ойлгодог байһанынь хаража үзэе.

Энэнь тээд үгэдэг байгаа. Энэни мэдэжэ байгаад, Шагдар нүхэрэй буруу замнаань гаргахыг отго оролдоогүй.

Шагдарай али бүхы аашануудыг сагаалха зорилготойгоор автор ингэжэ бэшэнэ: «Тээд яахэ даа, Унаган удуухан ябаанаа хүлэг болохо, удаа нарайхан хэбтэһэнэ баатар болодог ха юм.

Эдир бага наһанда ямаршыг уйма хоштор ябадал гарадаг юм, тинимэ хүүгэд гайхамшадга хүчүүд болохо ошодог юм, тинимэ Шагдарай аашануудта буруу юмэ үгы гэжэ харуулхаар авторай оролдонини дэмы.

Ийм дээрээ повестини гол герой Шагдарай образ авторай хэды оролдобошыг, советскэ хургуулин эрхим хурагшын образ болохо шадаагүй.

Ондоо хувагша, Шагдарай нүхэр Дугар, эрхим хурагша гэжэ тоологдобошыг, мун э тон муу шанартай. Дугар нагаса үбгэнэйгөө өлдэ хоол хулуулал, багшанараа, нагаса баабайгаа мэхэллэн байха юм.

Иймдэ «Банзаровай лагван» гэжэ Ч. Цыдендамбаевой повесть бэйһэн ургаж байгаа залуу үесе хүмүүжүүлжэ хэрэгтэ тухалнагүй гэжэ би наһанаб.

ЮРЭНХЫ НАНАМЖА

Эсэстээ, Банзаровай бэлэгүүдэ хайдалжа байһан Бабу үбгэн тухай хэдэн үгэ хэлмээр байна. Энэ хадха койхотой нахмуллан, стаханови юм.

Повестини геройнууд, тэдэнэй ван абари, ажал хүдэлмэри, ажабайдал гүнзэгтэйгөөр харуулагдажа шалаагүй гэхэд болохоор. Автор ехэнхидээ геройнуудайнгаа кубсаа, нуур шарайн тэмдэгтэ.

Колхозой партиянна организайн, тэрэнэй секретарь Аюр Бадмаевич хургуулин хэрэгтэ анхарал отго кандуулдаггүй. Повесть соо Банзаровай лагван олдонон тухай худал мэдэжэ мүйлдэ үгэлтөр ба лодунг бэшэхэ тухай даабари хурагшанафта запись соо бэшэжэ үгэлтөр Аюр Бадмаевич ажал дүүрэнэ. Комсомольскэ организаци, комсомолецүүд повесть соо отго үгы.

Автор болбол хургуулин ажабайдалы хүсэд һайнаар мэдэхгүй гэшээ ха гэжэ наһанаар. Жэшээнь, хурагшадат класстаа хүсэд байһани шалгаһанай, урднын ургой даавари шалгаһанай һүлдэ урок эхилнэ гэжэ автор 16—19 ноуруудта бэшэнэ. Мун хурагшад арифметикээр тетрадиудыг географини урок соо таранаа, (ноур 33), үнгэрэгшэ ургой тамыг шэнэ материал гарбанай һүлдэ дабтана (ноур 34) г. м.

Повестьсо Нонирхолтой болгохо гэгэн хүсэлтэнгөө буруугаар ойлогожо, автор болбол тон зохицдгүй сэмэт абаһан байһан. Банзаровай ямаршыг тинимэ лагван орхёбогүйн мэдэжэ. Тээд хамаг гэмни энэ бэшэ Хицаар ороноо шэнжэлжэ музейгээр Банзаровай лагванин бэлдэрлэгэ, Банзаровай ямар нэгэн юмныг олохо гэжэн Шагдарай хүсэл ба «Д. Б.» гэгэн үзэгтэй лагванин олгохо, велосипед эрххэе Бабу үбгэндэ Шагдарай ошомто, Содном Муниевай хүбүүнниг Бабу хайһан ушар — эдэ бүгэдэ авторай тэдлэгөөд таарууһан ушарнууд аргабэшэ Шагдарыг отрицательна герой болгохо ушартай болдоо ошгоу. Тиниэдэ, Шагдары сагаалха гэгэн авторай орлолдогонууд отго тухалнагүй.

Манай советскэ ажабайдал, энэ ушарта манай советскэ хургуулин ажабайдал, угаа баян ба йонирхолтой. Тинимэнь тэрэ ажабайдалыг урэнзохёолдо харуулал туха бодото байдалта ушарладалагүй элдэб ялзын конфликтнуудыг наһанаан абажа бэшэхэ хэрэггүй.

Иймдэ «Банзаровай лагван» гэжэ Ч. Цыдендамбаевой повесть бэйһэн ургаж байгаа залуу үесе хүмүүжүүлжэ хэрэгтэ тухалнагүй гэжэ би наһанаб.

Б. БАТУЕВ.

„БУРЯТ-МОНГОЛОН ҮНЭН“

1949 оной июлин 20 3.

МАЛАЖАЛ МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ХУДӨӨ АЖАХЫН ГОЛ НАЛБАРИ МУН

Энээнине бүхы хэмжээгээр хүгжөөжэ, парти, индустриясын тогтоолыг нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлэе!

☆☆

ТУХАЙ ДЭЭРЭ: «Улаан Шантай» (Тухайн) колхозой эрхим наалишан Ханда абанай, һу наалишан даабтарине хэдэе О. Борининой фото.

Колхозой хүгжэлтын зам

Иволгин аймагай «Майн 1» колхоз дайнай һүүлэй сталинскэ табанжэлэй гурбан жэл соо нилээдгүй хүгжэжэ, адуу малза олошорууһан, тарилгынгаа талмайе үргэхэн, газар элдүүлгынэ хайжарууһан байха юм. Хэрбээ 1945 онтой жэшэе ба, энэ жэлдэ тарилгынгаа талмайе 30-аад процетээр үргэхэв.

Колхозой адуу малай тоо толгой жэлдэ жэлдэ олошоржо байна. 1946 оной байдалтай жэшэбэл, мүнөө энэ колхоз үхэрөө—160, хонидоо 297 толгойгоор олон болгожо, гүрэнэй түсэбые болзоһоон урид дүүргэһэн байха юм.

Тухадэ табан фермэтэй болонхой. Тинхэдэ халхун хара үнэгэнүүдыг үсхэдэг, мун олон зүгүртэй юм. Эдэ налбаринууд жэл бүридэ тон эхэ олоо оруулдаг байна.

Колхозой ажахын хүгжэлтэ хадза колхозникуудай ажабайдалай болбосон ба манга шадалтай болгоо. Энэ жэлдэ радиоүзел барья.

Манай колхозой мал дилэнхидэ приметив хушан байрануудаар хангагданхай. Иимэнь гурбан жэлэй туршада 4000 толгой малай байха типовой шэнэ байрануудыг барихаар түсэблэнхэйбди.

Мүнөө энэ колхозой малшад абанан уялгаа хүндэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Ноһоо хайшалха, хөөбөр суглуулаха түсэб үлүүлэн дүүргэдэ. Үнээн бүриһөө һу һаалга үнэгэрэн жэлтэй жэшэбэл, 30 процетээр эхэ болгогдонон байна.

И. Шалимов.

Гүрэнтээс сэг соонь тоосоно

Хорин аймагай колхозууд «малажалай продукцияны бэлдэхэ тухай» ССР Союзай Министрууды Советэй, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолтой танилсаад байхада, гүрэндэ мяха, тоһо, үндэгэ тушааха түсэбөө амжалтагтайгөөр дүүргэхэ уялга абаа һэн. Энэ уялгага бэлдүүлхын түлөө социалистическэ мурсыгөө аймагай колхозууд үргэнэр дэлгэрүүлһэн байна.

Мүнөө энэ мурсыгөөд Кировэй нэрэмжэтэ, «Красный Партизан», «ПИ Интернационал» колхозууд эрхилмэжэ абана. Эдэ колхозууд гүрэндэ тоһо, үндэгэ гэхэ мэтын продукциянуудыг тушааха 2-дохи кварталтайнгаа түсэбыг үлүүлэн дүүргэ.

Мүнөө аймагай колхозууд гүрэндэ мяханай бэлдэхэд тушааха малнуудаа һайн ногоотой бэлдэрнэ дээрэ гаргаад, таргалуулжа байна.

И. Борисов.

Най колхозой гурбан жэлэй түсэб

Центральна Комитетей Министрууды Советэй гурбан жэлэй түсэб тогтоол хадаа колхозуудай түдэһүүлхэ, тэрэнэй ашаг шэнэ сааһадан дэшигэлүүлжэ һы программа мун. Энэ түсэб ажалтай колхозникууд тэскэ дэбжээлтэйгөөр утгаламжал ха хүгжөөхын туладаа социалистическэ мурсыгөө улам хүчээр дэлгэрүүлэ.

Манай колхозой мал дилэнхидэ приметив хушан байрануудаар хангагданхай. Иимэнь гурбан жэлэй туршада 4000 толгой малай байха типовой шэнэ байрануудыг барихаар түсэблэнхэйбди.

Колхозно нитын ашаг шамэт малажалыг хүгжөөжэ гурбан жэлэй түсэбые амжалтагтайгөөр дүүргэхэ тэмэсэлэй нэгэн шухала эрилтэ хадаа адуу малза бардэм хүрэхэ үбһэ тэмэсэлэй база байгуулаха ябадал болно.

Манай колхозной малай ашаг шамэт малажалыг хүгжөөжэ гурбан жэлэй түсэбые амжалтагтайгөөр дүүргэхэ тэмэсэлэй нэгэн шухала эрилтэ хадаа адуу малза бардэм хүрэхэ үбһэ тэмэсэлэй база байгуулаха ябадал болно.

Һу наалгы дэшлүүлээ

Красный партизанской һүнэй товарна фермэ үсэхэдэ гурба дахин наһа адуулга эмхилдээ. Гадна адуулга эхлээнь налгажа ашаар һу наалгыг эли шалһуулаха шадла. Мүнөө үрүнхид сүүдхэ соо дунда үр үнээн бүриһөө 8—9 литр эхээр хаадаг болобо.

20 жэлдэ хони харууһалагша

үсхэбэрлэхэ түсэбөө хөдө үлүүлэн дүүргэдэг байна. Энэ жэлдэ Нүхэр Цыренова 100 хонин бүриһөө 176 хурьга абаха түсэбтэй. Мүнөө 100 эхэ хонинһоо 130-аад хурьга абаад байна. Ушэ жэлэй эсэс хүрэгтэй 40—50 хонин түрэхэ юм гэжэ хөөрөнэ.

Хонидой тоо толгойе олошорууһан түлөө хонидыг жэй сөө 2 дахин түрүүлжэ арга хониншон бүхэндэ бий гэшээ. Искуственнай аргаар ороонод оруулагданан хонидыг тулвы томо, түлжэстэй байдаг. Би хонидойгоо үлтерхэ хайжаруулаха жергэтэ эхэхэн оролдогто гарганаб.

Ушарын хадда метис хонин манай бүрын хониндо орходо ноһо өхэтэй, тарган мяхатай байдаг,— гэжэ Нүхэр Шагдар Цыренова хөөрөнэ. Республикын эрхим хониншон Шагдар Цыренова гурбан жэлэй түсэбөөр үгтэһэн хони үсхэбэрлэгэн даалгабарине 1950 ондо дүүргэхэб гэжэ мэдүүлээ.

Хонидоо жэл соодоо 2 дахин түрүүлжэ, 100 хонин бүриһөө 200 хурьга абаха ябадалыг ерэхэ жэлдэ туйлахын түлөө хонидоо улам хайцаар харууһана. Хурьгадаа эхлээнь илгача адуула. Тинхэдэ эхэ хонид таргалха байна.

Бичурин аймагай олохон хонидыг Шагдар Цыреновагай оролдосотой ажаллаа үлтержэ жэшэ абажа, һайн амжалтануудыг туйладаг болохогүй. Ж. Базаров.

Малажалам манай республикын худөө ажахын гол налбари мун энээнине бүхы хэмжээгээр хугжөөжэ, парти, индустриясын тогтоолыг нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлэе! Критика ба библиографи „БАНЗАРОВАЙ ЛАГВАН“ (Чимит Цыдендамбаевой повесть тухай)☆☆☆☆☆☆

Пайцигуудай найдабарие дүүргэхэ

1949 оной өхөз Бурмонкоопсоувай системн кооперативна органи...

гаар хүдэлмэрилжэ гэжэ тоолоод, тэдэни дахин хунгаагүй нэн.

Республика столица — Улан-Удэ городской культурна болсоон тухалтай болгожо байна.

Культурнаар наймаа хэдэг болохо

Би, Ярууны аймпотребсоурай раймагы даагшаар хүдэлмэрилжэ эхилээр арбаахи нараяа боложо байнаб.

гуримтай, журамтай, культурна, сэрбэр болгодогби. Худалдаа абгашадай орожо эрхэлдэ, тэдэнэртэй илдам зөөлөнөөр хөөрөлдэн, ад бараа, өдө хоолой зүйлүүднэ абыхы дурдахатаа хамта, ном дэбтэр абыт гэдэгби.

Таряа тушаажа абалгада найнаар бэлдэхэ

Гүрэндэ таряа тушаалгын амжалтануудай нэгэн шухала нүхэсэл хадаа таряа тушаан абаха пунктуудай хэр зэргэ бэлдэхэтэй байнанаа нилээд дулдыдаха байна.

бэлдэхэнэ. Эндэ мүнөө болотор нэгэжэ склад хүсэдэ заһабарилгадажа, бэлэн болгогдоодүй байха юм.

Худалдаа наймаанай гурим журам эбдэнэ

Эдэ хоолой зүйлүүднэ болон промышленна эд барзанууднэ худалдан абаха ябадалда картонч системэ болууланнаа хойшо эхэн саг үнгэрөө.

лэхэ болоо наа, тэрэ хадаа тус бургуулида буфетчингээр, завхозоор «хүдэлмэрилжэ» харанхы хэрэг хэдэг байна.

Жэлэйнгэ түсэбнэ болзорноо урид дүүргэхэбди

Нү, тоно тушаан абаха ба буйлуулха даалгабаряа нэгэдэхэ квартал соо 248 процент дүүргэжэ хэмдн.

Июнь нарынгаа түсэбнэ үлүүлэн дүүргэжэ шадахан байнабди. Жэлэйнгэ түсэбнэ парти, правительствен дүгээн болзорноо урид, үлүүлэн дүүргэхэбди.

Нурбын ой тайганаа

Ангуушадай найдурнаа республиканска обществн гэшүүн нүхэр Ф. И. Стулев наяхан Курбын тайгаар ангуурида ябажа, баян олзогой бусаба.

байха юм. Тингээд баабгайнуудайнгаа арна хизаар ороние шэнжлэжэ республиканска музейдэ тушаагаа.

ЗАНАБАРИ

Редакциин хүдэлмэрилгэшэ А. Мантаевай, мүн типографийн хүдэлмэрилгэшэ гэмээр манай газетн үсэрлэдэрэй номерой түрүү бэшг соо алдуу гаранан байна.

да нинтэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, тэдэнэры малажал хүгжөөхэ сталинска... гэһэн мүнүүднэ түрүү бэшгэй эхиндэнэ, оруулан забажа уншахы гуйгдана.

УРДА КОРЕЯДЭ ПАРТИЗАНСКА ХУДЭЛӨӨН ШАНГАДАНА

ПХЕНЬЯН, июлин 18. (ТАСС). Урда Корейдэ партизанска хүдэлөөн улам үргэждэ, шэнэ шэнэ районууды хабаадуула.

ябуулганууд Голландийн дай ехэ буруушаалгаар гэжэ хэблэл мэдээсэ.

1949 ОНОЙ НЭГЭДЭХИ ХАХАДТА ГРЕЧЕСКЭ КОРОЛЕВСКЭ СЭРЭГҮҮДЭЙ ГЭЭЛТЭНҮҮД

СОФИЯ, июлин 18. (ТАСС). «Сүдөөтэ Греци» гэжэ радиостанци энэ оной түрүүшн 6 бара соо греческэ королевскэ сэрэгүүдэй гээлтэнүүд 47.699 солдат болон офицерүүднэ, тэрэ тоодо 15.739 хүни алуулжа, 28.370 хүни шархатуулжа гэһэн тухайн Элефтери Эллада агентствн мэдээсэлэ дамжуула.

ЧЕХОСЛОВАКИИН НАЦИОНАЛЬНА СУГЛААН

ПРАГА, июлин 16. Орон дотороо спорт болон культурна хүдэлмэ хөгжөөн правительствн табиган Чехословакиин национальн лан нэгэн ханалаар баталаа.

АВСТРАЛИЙСКА АЖАЛШАД

БУАЛГАА ХЭНН ШАХТЕРНУУДАЙ ЭБТЭЙ БАЙАНААЙ МЭДҮҮЛНЭ

СИДНЕЙ, июлин 18. (ТАСС). Буалгаа хэнн шахтернуудта эсэргүү Австралин лейбористска правительствн хэбэлтн хэмжээнүүднэ буруушаан олон зоной митингүүд үсэгэлдэр Сиднейд ба Ньюкасла болоо.

КРИТЭ АРАЛАЙ ОРШОНДО АМЕРИКАНСКА ЭСКАДРЫ ХЭХЭЭЙ БАЙНАН

АФИНЫ, июлин 16. Мүнөөдөр Судый залифта 18 корабль составтай, тэдэндэ «Фарго» болон «Джонсо» хоёр крейсер, «Коралтис» авианосец, 8 эсминец ба барин судануудтай 6-дэ риканска далайн-сэрэгэй эрбэ гэжэ хуулида ёһоор сэгдэнэ.

ГОЛЛАНДИДА ПОЛИЦЕЙСКЭ ААШЫЕ БУРУУШААНАД

ГААГА, июлин 16. (ТАСС). Коммунистуудта—Амстердамай муниципальна соведэй гэшүүдтэ эсэргүү хэгдэһэн полициин харата муухай

хүдэлмэришэдэй тоо (1937 онтой хэбшэл) 45 мянган хүнөөр, (34,7 процентээр) урганан байха юм.

Чехословаки социализмда орохо зам дээрэ

Энэ оной мэйи эсэстэ болоһон Чехословакиин коммунистическэ партиин IX съезд арай-демократическа республикн хүгжэлтн шэнэ шата дээрэ партиин политикн генеральна шугамы харааллан байна.

правительствен унагааж, контролоционно урбалта хэмы лэдэн байха юм. Коммунистическэ парти тэрэндэ сохилто хэжэ гэжэ ардые урялааа нэн.

низын үндэһэ нуури дээрэ Чехословакиин социал-демократическа парти Чехословакиин коммунистическэ партитай нэгэдэ нэн.

техническэ гээгдэнги байлан Словакиин промышленностие модернизаццилгын хүүдэлмэришэдэй тоо (1937 онтой хэбшэл) 45 мянган хүнөөр, (34,7 процентээр) урганан байха юм.

хүдэлмэришэдэй тоо (1937 онтой хэбшэл) 45 мянган хүнөөр, (34,7 процентээр) урганан байха юм.

Чехословакиин ажалшад социалистическэ общество ба гын үндэһэ нууриин советскэ дай эб найрамдалай ба ажал туһаламжада болон арай-демократическэ Чехословакиин коммунистическэ партиин бусад оронудтай хани барисаатай байганда лэнэ.